

Andrus Kivirähk on inimene, kelle nime teab kindlasti iga raamatu-, näidendi- ja huumorisõber. Nüüd oli temaga tore võimalus kohtuda nii Pisisaare kui Adavere Raamatukogus.

RAIMO METSAMÄRT
Raimo@pvs.ee

„Kas need on Vorstikülast?“ hõikas Andrus juba uksest, kui nägi laual vorstivõileibu. Veidi varem oli ta tõesti märganud tee ääres silti, mis just sellise nimega külla juhatas.

„Lapsepõlv möödus mul Mustamäel, maal käisin ainult suvel ja siis ka ainult Teatriliidu puhkekodus Võsul – põhiliselt käisime rannas ja sõime mustikaid ka. Ei mingeid peenarde rohimist ega aiamaa kastmist,“ meenutas kirjanik. Tema sõnul pärast TÜ ajakirjanduseõpet Tartus ootas ees jälle Tallinn. „Mul ongi ainult kaks linna elus olulised olnud.“

„Tahtsin ajakirja Pikker tööle saada, eeskujuna Mart Juur oli juba seal ees – kirjutasin sinna juba kooliajal jutte ja jõudsin suvel ka praktikale. Lootsin Pikris kuni pensionini töötada, aga see läks pankrotti. Naljaajakirja ju keegi reklaami ei andnud – see mõjunuks arusaamatuna, on see siis nali või tõsi,“ muigas ta. „Laisa inimesena tiksun nüüd siiani Päevalehes,“ lisas ta juurde. Tema sõnul

ei ole ka praegune teine ehk kirjaniku töö raske – üks lugu nädalas ning ülejäänud saab kasutada raamatute või näidendite kirjutamiseks. „Sügisel peakski ilmuma uus lasteraamat, mis kannab nime „Kampsun ja päike“,“ oli kirjanikul hea uudis kaasa võetud.

Saade justkui igiliikur

Kuidas raadio saatesari „Rahva oma kaitse“ alguse sai? „Me olime Juurega head sõbrad ja moodustasime n-ö paari ehk raadioinimeste arvates võinuks me mingi saate koos teha. Esialgu kutsuti meid ainult

Sügisel ilmub uus raamat „Kampsun ja päike“.

suveks tegema kord nädalas tunniajalist saadet, sügisel aga kõik jätkus. Edaspidi oli juba nii, et meie suvel puhkasime,“ hakkas Andrus naerma. „Praegu läheb juba 28. hooaeg ehk kui mõtlema hakata,

Foto Maire Peterson

Lapsed kasutasid usinasti võimalust koos kirjanikuga ühis- pilti teha.

siis päris muljetavaldav tõesti,“ lisas ta juurde. Naljad näisid kuulajatele meeldivat, sest kui Heidi Purga pakkus hiljem lisaks veel ka Eurovisiooni kommenteerimist, läks seegi töö käima. „See kestis enam kui 10 aastat, aga siis tüütas ära – Eurovisioon läks kuidagi massiivseks ja kestis väga kaua, finaalgil lõppes kell 2

öösel,“ meenutas ta.

Kas enne saadet on teada ka, millest rääkida? „Ega eriti ole küll, sõber ütleb midagi ja sealt hargneb kõik edasi – üksi ei saakski seda saadet teha –, siis läheb see ju jutluseks,“ muigas Kivirähk. Tema sõnul ta Mardiga väga palju vahepealsel ajal kokku ei saagi – nädalas kord ongi paras aeg kõigest nädala

poolest juhtunust rääkida ehk nähtust, kuuldust või loetust pajatada. „Pärast unustan ma kohe kõik ära, nii et kui naine küsib, millest jutt oli, ei suuda me enam meenutada,“ sõnas Andrus kuulajate naeru saatel.

Kas pahaseks ei ole saadud? „Meieni tavaliselt kurjad ei jõua – nemad pöörduvad juhtkonna poole –, kes jälle enamasti meile edasi ei räägi,“ sõnas Andrus Kivirähk. „Me võime ju terve järgmise saate vabandada, aga sellest tuleb kirujale veel suurem häbi.“

Kas eestlase huumorisoon on väga umbes? „Enamik on hea huumorisoonega ja vaimukad – saadakse aru nii absurdist kui mustast huumorist. Mind kohe üllatab, kui kuulen, et eestlased on tõsised ja sünged. Tõsi, nali ei tohi kurjaks muutuda, olgu ta siis pigem veidi totter.“

Mis raamatu „Rehepapp“ nii kuulsaks tegi? „Ju see tabas midagi inimestele meele järgi olevat: üleloomulikkust, fantastikat ja nalja,“ arvas kirjanik. Näidendi, filmi ja isegi ooperi „Rehepapp“ kuulsusesära ei näita seniajani tõesti kustumise märki.

Tere tulemast, Ivan Orav!

„Orav sündis nii ammu, taasiseseisvuse ajal räägiti palju ka president Päätsist –,

eks mul tuli tahtmine seda poolt ka parodeerida. Kui ma koolides käin, siis Orava mälestusi enamasti lapsed ei tea, see on minuvastuste pärusmaa,“ muigas kirjanik. Andrus Vaariku superhea esitus teeb selle tegelase kindlasti eriti meeldejäävaks. Kuidas ta leiti? „Ta ise tahtis seda rolli. Ega ta loogiline valik olnud, sest alustades oli ta ehk 40-ndates aastates, Orav oli aga vana mees. Siis pidi talle ikka hoolega grimmi tegema, nüüd enam mitte nii palju.“

„Orava ja presidentide lavastusi enam rohkem kindlasti ei tule,“ ennetas Andrus järgmist küsimust. Aga miks ta Ivan on? „Ta ei tohiks tõesti selle nimega olla, aga ma alguses ei kujutanud ettegi, et temast võiks n-ö püsitegelane saada. Tagantjärele mõeldes tõesti: eestimeelne mees, kes tiblade vastu võitleb, ja järsku sellise nimega?“

Kas tehisintellekt ei võta tööd käest ära? „Tean inimesi, kes üritavad AI-le konksuga küsimusi mõelda, et siis pärast kahju- rõõmsalt muiata: „Tehisintellekt on nii loll!“ „Tütar mul koolis kasutab küll ja ega progressile jalga ette pane. Eks tõlkimise juures on arvuti küll juba üsna suureks abiks,“ arvas kirjanik lõpetuseks.